

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIEMUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY

2. Czas powstania

1203 r./ XIX w.

3. Miejscowość

BROCHOCIN

4. Adres (ulica, nr posesji)

OBSZAR WSI

5. Przynależność administracyjna

Województwo dolnośląskie

Powiat trzebnicki

Gmina Trzebnica

6. Współrzędne geograficzne

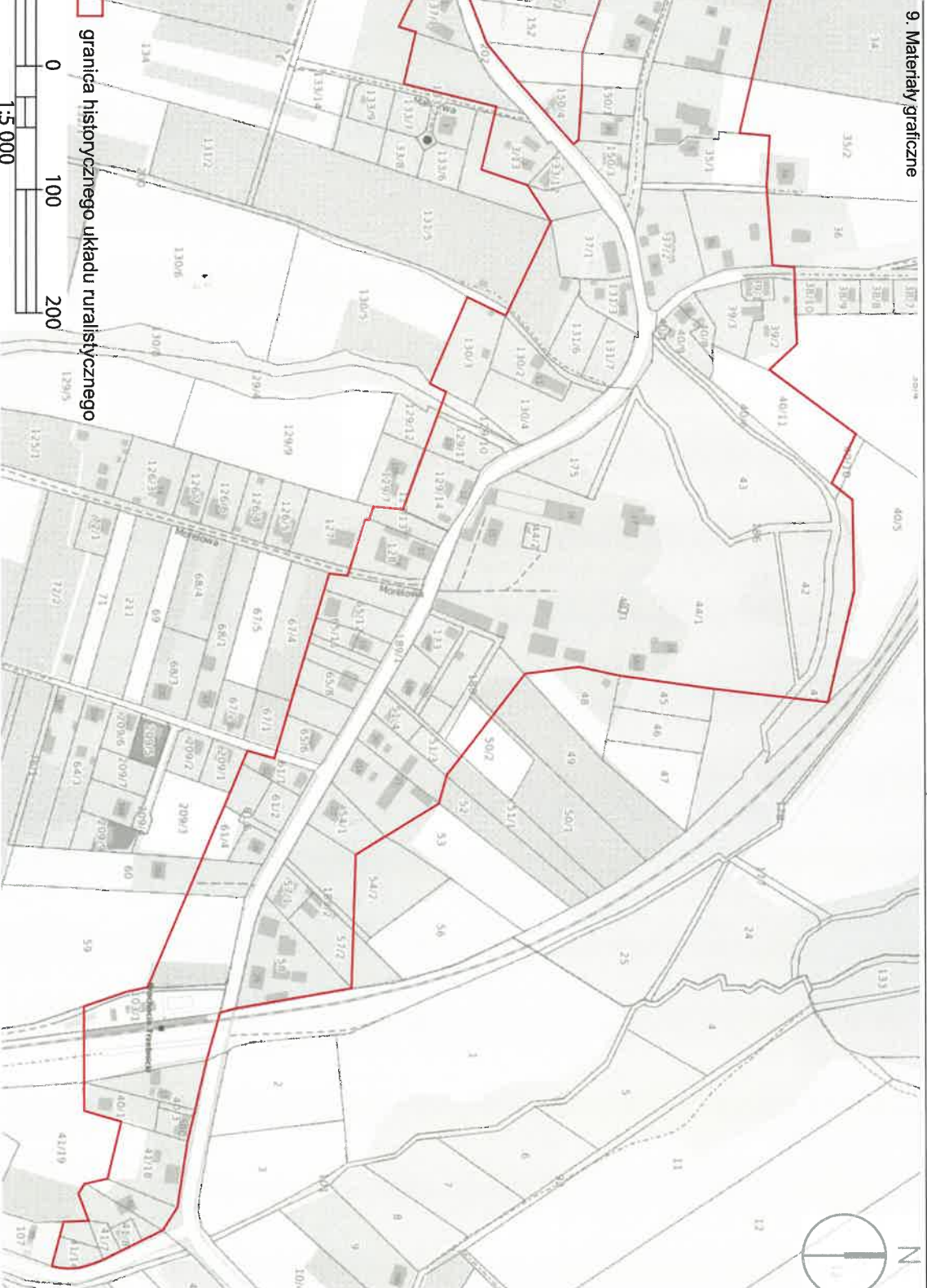
51°16'42"N 17°05'18"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE, ROLNICZE

8. Stan zachowania

3

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwa wsi:

1203 r. Brochotino, 1215 r. Brocotino, 1236 r. Brokotschino, 1235 r. Brukozschyhne, 1267 r. Brocozino, 1398 r. Brokoczyn, 1410 r. Brokotschyn, 1425 r. Brochozen, 1666 r. Brukotino, Brokotschine, Brockendorf, 1785-1876 Brukotschine, 1885-1932 Brokotschine, 1932 – 1945 Moltketal

Nazwa od imienia Broch, Bronisław lub zwrotu broczyć. Nazwa Moltketal na część współtwórcy cesarstwa niemieckiego Helmutha von Moltke.

Historia wsi:

Przed 1203 r. wieś stanowiła własność biskupstwa wrocławskiego, w której mieszkała służba zajmująca się katedrą wrocławską. W wyniku zamiany książę Henryk I odzyskuje teren, jednocześnie jeszcze w tym samym roku oddaje część Brohocina klasztorowi w Trzebnicy. Wieś na prawie polskim wówczas zamieszkuje 12 gości. Drugą część przeznaczono pod dobra z folwarkiem. Aż do XIX w. charakter wsi zagrodniczej pozostał niezmienny, nie odnotowując większej infrastruktury i przemysłu czy rzemiosła. W 1321 r. jeden z właścicieli – mieszczanin Thyczko wydzielił fragment, oddając w użytkowanie zakonowi. W XVI w. podległe księciu dobra stanowiły jedną całość, w 1541 r. na ich terenie powstała siedziba rycerska rodu von Mutschehnitz. Później dobra przechodziły w ręce rodziny von Leutsch w 1617 r., von Kessel w 1705 r., od 1726 r. do rody von Salisch, w 1779 r. majątek nabyła pani Riemberg, a we wsi znajdowała się siedziba pańska, folwark, 11 zagrodników i 111 mieszkańców, wszyscy ewangelicy z parafią w Wysokim Kościele. W 1830 r. właścicielem został von Helmrich, a wioska poza pałacem i folwarkiem posiada wiatrak i 23 domostwa ze 159 osobami. Rodzina Jentsch posiada majątek w latach 1872-1914. W przededniu I wojny majątek liczy 233 ha. Ostatnią rodziną posiadającą dobra rycerskie w Brohocinie byli Frombergowie. Ostatnią właścicielką w 1937 r. jest Käthe Fromberg, majątek liczy 201,5 ha, w tym 168 pól uprawnych, 10 ha łąk, 11,5 ha lasów, 2 ha parków, 1 ha ogrodu i 9 ha infrastruktury.

W centrum wsi od XVIII w. znajdował się folwark na rzucie wydłużonego prostokąta, pod koniec wieku XIX został rozbudowany do kształtu nieregularnego kosztem najstarszej części. Obecnie zachował się tylko fragment zachodniej części założenia. Siedziba pańska wzmiankowana była już w 1785 r. jako barokowy obiekt, w XIX w. został przekształcony w modnym stylu neorenesansu. Obiekt posiada znamiona modnych wówczas dekoracji, poza elewacją ogrodową, która prawdopodobnie była otwarta na taras. Od północy do pałacu przylega park założony w III ćw. XIX w., zawierający ciek wodny, dwa stawy i stok wzgórza. Stanowiska AZP:

Brak zlokalizowanych stanowisk AZP w obrębie wsi.

Postulaty:

zachowanie i rewaloryzacja historycznego układu przestrzennego wsi, ochrona zespołu pałacowo-folwarcznego wraz z parkiem, utrzymanie zabudowy zgodnie z historycznym rozplanowaniem w obrębie zespołu, pozostawienie wolnych od zabudowy obszarów pierwotnie przeznaczonych na łąki i pastwiska, stosowanie tradycyjnych form, materiałów, dyspozycji elementów zewnętrznych na ciekacjach itp., zachowanie pozostałości nasadzeń alejowych

Istniejące zagrożenia:

Likwidacja obiektów historycznych, degradacja obszaru folwarcznego, degradacja parku, w tym cieków wodnych, rozbiórka i przekształcanie obiektów historycznych, wykorzystywanie niezgodnych z tradycją form i materiałów przy remontach i przebudowach obiektów, lokalizacja zabudowy w drugiej linii względem drogi

Źródła:

Dąbrowski D., *Pałace Dolnego Śląska. Powiat Trzebnicki. Gmina Trzebnica i Zawonia*, Wydawnictwo CM, Warszawa, 2020, s. 23
Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego we Wrocławiu, Wytyczne konserwatorskie do planu zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebnica, Wrocław 1992 r.